

AMICULU FAMILIARU

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

BALAD'A PELESIULUI.

I.

lânge Prahov'a de vale
Si se vaieta mereu,
Totu ducîndu in a s'a cale
Dorulu Pelesiului seu.
Tulburata se rapede
Vrîndu de stînci a se isbi,
Câ-ci cu dîns'a nu-lu mai vede
Râvnitoriu de-a se iubi.

De cându ap'a curgatóre
Si cu sórele cerescu
Au menire 'nvietóre
Pentru sînulu pamîntescu,
Dîndu-i viétia si rodire,
Veselie si norocu:
Ea, prin dulce recorire,
Elu, prin radiele-i de focu,

Pelesiulu cu flori pe frunte
Si 'n vesiminte de cristalu,
Veniá dilnicu dela munte
Preste maluri dîndu navalu;
Si toti bradii in mirare
De-alu vedeá clocotitoriu
Frematáu cu intrebare:
Unde-lu duce viulu doru?

Elu sburá cum gîndulu sbóra
Prin selbatice paduri
Locuite-odinióra
De ursi mari, de mari vulturi,

Si mergeá cá se se culce
Plinu de viétia, fericitu,
Pe alu Prahovei sînu dulce,
Cá 'ntr'unu léganu multu iubitu.

Si-amêndoi in desfatere
Se duceáu intrulocati
Pana 'n josu preste hotare
Multu departe de Carpati,
Veseli, raticindu pe lume,
Sub ceriu vecinicu zimbitoriu:
Elu, uitîndu chiar' alu seu nume,
Ea, chiar' locu-i de isvoru.

Bune vremi eráu pe-atunce
Cîndu ursitului din stînci
Nu-i pasá cá se s'arunce
Preste ripele adênci.
'Lu mâná dorulu ce este
Dulce-alu inimei avêntu,
Care trece cá 'n poveste
Preste mări si sub pamêntu.

Dar' acum elu intârdie...
Drumu 'n cale-i-s'a lungitu!
Ea 'lu ascépta cá se vie
Din diori pana la sfintitu;
Si, serman'a! tulburata,
Se totu vaieta mereu,
Purtîndu grigi'a necurmata,
Grigi'a Pelesiului seu!

II.

Intr'o di... asia se spune,
Caletoriulu tinerelu
Zari 'n cale-i o minune,
O minune de castelu, —
Ce 'ntro clipa resarise
Din pamântulu scorburos
Si-a lui porti cu dragu deschise
Unui Rege gloriosu.

Elu vediu trecându in sóre
Si sub codrii betrânesci
O Regina cântatóre
De-ale muntiloru povesti;
Si frumóse Margarite
Pe selbatice potici,
Si pre drumuri nêsipite
Urme de petióre mici.

Si'audi ce nu s'aude
In desimele din munti;
Nu urlari de fiare crude,
Nu caderi de bradi carunti, —
Ci divin'a armonie
De dulci glasuri argintii
Si de organu ce re'nvie
Umbre albe de copii.

Fermecatu Pelesiulu siede
Pe o stâncă 'n locu opritu, —
Vede si nu-i vine-a crede,
Sêmețe ce n'a mai sêmțitu.
Că si densusulu in uimire
Uriesii cu vêrfu albu
Plimba tintesia privire
Pe Castelulu acelu d'albu.

Splendida-i 'nalt'a cladire
Ce straluce-acumu sub ceru
Cu maestr'a 'mpodobire
Unui mândru juvaeru;
E menita se devie
In presentu si 'n viitoru:
Cuibu voiosu de ospetie,
Cuibu de glorii si onoru.

III.

Éta Regele sosescu
Lânga Pelesiu, gânditoriu,
Si 'lu intréba de voiesce
Că se-i fie muncitoriu, —
Că-ci e june, că-ci e tare
Cătu optu-dieci de murgusiori,
Si cu braçiulu lui e 'n stare
Se 'nvêrtésca rotí de mori.

Pelesiulu la-asiá cuvinte
Se trediesce cá din visu, —
Lume noua 'n a lui minte
De-odata s'a deschisu
Bucuros elu la turbina
Se repede 'nvingatoriu,
Că se macine lumina
Dela fulgerii din nori.

Si de-atunci cându nóptea vine
Nascatórea de suspini,
Aste locuri le vedi pline
De fantastice lumini.
Feeri'a se întinde
Preste falniculu Castelu,
Ce ferestriile 'si aprinde
Că de-unu sóre-ascunsu in elu.

IV.

Diu'a Pelesiulu lucréza
Cătu unu uriasiu vênjosu,
Ér' cându diu'a inseréza
Redevine Fetu-Frumosu
Si 'n Castelu apoi apare
Cu pasu veselu triumfalu;
Că-ci e nasiulu seu, si are
Locu la prândiulu celu regalul.

Intre flori si 'ntre copile,
Intre ambii Suverani,
Elu s'arata micu de dile
De si are mii de ani . . .
Si Regin'a 'nveselita
'Lu desmierda-adesu ori
Pe-a s'a cóma impletita
Cu brilianti scânteitori.

Apoi mândrulu, dupa cina,
La toti lasa remasu bunu, —
Salta sprintenu, se inchina
Si plecându cá unu nebunu,
Elu se duce se se culce
Plinu de viétia, fericitu,
Pe alu Prahovei sênu dulce
Că 'ntr'unu léganu multu iubitu.

.
Ea 'lu mostra cu blândetia
Si-i totu dice, că-i pecatu
De a perde 'n tineretia
Cursulu seu neatêrnatu.
Elu raspunde cu mândrie:
«Mândra fii de-alu meu norocu!
Dicu Luminei că se fie,
Si lumin'a e pe locu!»*)

Castelulu Pelesiu 15 Oct. 1887.

V. Alexandri.

*) Castelulu „Pelesiulu“ situatu in positi'a cea mai admirabila din Sinai'a, la pôlele grandioasei masse a Buceciloru, — acestu castelu care este lucrarea de arta cea mai marétia si mai frumósa din tíera, si ale cărui'a mândretie au contribuitu cu multu intru a duce departe faim'a tíerei si a frumsetieloru ce ea cuprinde, — e de cătu-v'a témpu iluminatu cu lumina electrica; é'r' poterea, care produce ace'a lumina electrica este ap'a Pelesiului, unu repede si limpede pèrèuasiu, care versându-se mai la vale in Prahov'a curge in faci'a castelului regalul, cărui'a i-a datu numele seu. — Tocmai faptulu acest'a, că adeca pèrèuasulu Pelesiulu, a fostu pusu la tréba, si anume: a „macin'a lumina“ pentru ace'a „minune de castelu“ ce i-i pórtu numele, alcatuesce subiectulu acestei frumóse balade. — In Castelulu Pelesiu, impodobitu de multe din productiunile geniului artisticu a M. S. Reginei, si in care org'a adesea resuna sub mân'a Reginei române, apele Pelesiului alcatuescu in midloculu mesei regale, unu avuzu din care salta in susu o radia limpede din undele pèrèuasului. De ace'a díce dlu V. Alexandri că Pelesiulu „are locu la prândiulu celu regalul.“ „Tara nouă.“

Strad'a Carmen Sylva.

— ROMANU. —

(Urmare.)

XXVI.

Pregatiri.

Ovreiulu Laib, dupa-ce parasise cu obrazii inrositi de loviturile lui Traianu cas'a mortuara, se duse a casa, cá se-i mai tréca rosiét'ia si se se gândésca, cumu se-si resbune de acésta ne mai audita ocara.

„Las' cá-mi vei plati tu insuti si inmitu“ 'si dîsè elu mesurându cu pasi nervosi odai'a sa de dormitu, in care tiéneá acestu monologu. „Nu-mai decâtu oiú porni urgi'a judecatii asupr'a capului teu si pe cându vei petrece pe tata-teu la momentu, aprodii voru pândi iutórcerea t'a, cá se te arunce in temnitia, de unde mai bine ar' fi fostu se nici nu fi scapatu.“

Mai percurse de vre-o câteva ori odai'a, apoi aruncá o privire in oglinda si vediéndu cá obrazii sei redobândisera faci'a lorú cea obicinuita, 'si luá palari'a si bastonulu si plecá.

Se duse de-adreptulu la bancheri'a lui Pucle.

„Nu mai pota améná revisuirea portofoliului“ î-i dîsè dupa-ce 'lu salutase pe scurtu.

Bietulu presiedinte increment.

„Toctmai acum, cându actiile au inceputu a se urcá puçinu,“ esclamá elu, dupa-ce 'si revenise din uimirea s'a.

„Pána mâne mai pota asceptá, dar' mai multu nici o singura dí macaru“ respunse ovreulu.

„Dar' apoi suntu pierdutu!“ se vaietá Pucle.

„Nu voiescu se te pierdu, toctmai din contra,“ facú Laib, „cá-ci, déca mi-ar' fi fostu intentiunea se te stricu, n'asiu fi venitu la d.-t'a, ci asiú fi ispravitu de-odata fara nici unu preambulu.“

„Dór' ai venitu se-mi spui cá esci gat'a a recunósce de ale d.-tale subscrierile de pe politiele sciute,“ esclamá Pucle cu óre-care bucurie.

„Unde te duci cu gândulu?“ ripostá ovreiuulu speriatu, „nu scii cá amu tovaresiu si cá asiú fi pierdutu déca asiú face unu lucru ca àst'a, ce-mi este strictu opritu prin contractulu de tovarasie.“

„Nebunulu de mine!“ esclamá Pucle, „cum am si potutu crede, cá-mi va veni scâparea toctmai dela d.-t'a.“

„Én' asculta,“ facú Laib apropiându-se de Pucle, „am eu unu planu, cu care poti scâpá de pedéps'a pentru plastografia, ba si de plat'a politielorú.“

„Adeca se pagubescu banc'a la care suntu presiedinte,“ observá Pucle posomoritu.

„Ha, ha,“ rîse ovreulu demonicu „dlu presiedinte nu vrea se pagubésca banc'a, cá-si-cându n'ar' fi unulu cu dlu Caspar Pucle care a insielatu-o cu subscrieri false, si care nu e in stare a plati sumele garantate cu acele subscrieri plastografate.

La acestu sarcasmu mortalu Pucle tresari.

„Ei bine, voiesci se audi planulu, séu mai bine sfatulu meu,“ reluá ovreiuulu, „ori de unde nu, me ducu pentru cá dlu presiedinte se nu se desbina cu dlu Caspar Pucle plastografulu.“

Laib credeá a intimidá pe Pucle cu aceste intiepaturi, se insielá inuse. Victim'a s'a erá unu omu rabdatoriu si fricosu, dar' precumu chiar' si celu mai fricosu animalu de pe faci'a pamentului, precumu chiar' si epurele, cându se vede in gróz'a mortii, încérca a se apará, asiá si Pucle vediéndu in ovreiuulu Laib pe celu mai aprigu alu seu persecutoru, sêmti instinctivu, cá este pierdutu, déca se va increde conducerei acestui dracu in chipu de omu, si se decise a se aperá in contr'a lui cu sêngur'a arma de care mai dispuneá. Acésta arma erá prefacatori'a.

„Spune,“ dîsè elu deci „te ascultu.“

„Cá se scapi de ori ce respundere pentru politiele cele false,“ siopti ovreiuulu, „n'ai decâtu se declari cá nu scii nimicu de ele.“

„Multu te-ai gânditu până ai nimeritu ast'a,“ intrebá Pucle cu unu zimbetu silitu.

„Adeca vréi se dîci, cá ar' fi o prostie?“ facú Laib. „Asiá pare in primulu momentu, dar' én' se vorbimu lucrulu mai cu amenuntulu si vei vedeá, cá nimicu mai lesne decâtu a scapá cu ajutoriulu negatiunei.“

„Dar' bine omule, toti amplotatii dela banca sciú despre aceste politie! . . .“

„Te rogu, numai unu momentu te rogu,“ î-lu intrerupse Laib. „Ai gresiéla si inca o mare gresiéla, déca dîci, cá toti amplotatii sciú despre politiele d.-t'ale.“

„Cum se póte,“ reflectá Pucle, „nu suntu trecute in registrele bancii?“

„Nu, despre ast'a m'am convinsu!“

„Visezi, d-le Laib, ori aiurezi. Dar' banii, cari mi s'au numeratu pe acele politie nu-su trecuti?“

„Ba, dá!“

„Asia dara celu puçinu cassariulu care mi-a numeratu banii trebuie se scie despre politie!“

„Uiti, cá banii ti-s'au numeratu pentru politiele cu subscrierea falitului Cseh.“

„Ai dreptate, asiá este! Dar' déca nu scie cassariulu, apoi trebuie se scie Traianu Mistrelu.“

„No vedi, aici am voitú se te amu. Traianu Mistrelu scie, dar' elu — pe semne asiá a voitú Domnedieu de l'a zapacitu, — n'a inregistratu politiele cele nóue, ci le-a schimbatu cu cele vechi fàra nici o insemnare; intielegi?“

„Da,“ respunse Pucle uimitu, fàra a sci unde voiesce se ésa ovreulu.

„Cassariulu si ajutoriulu seu n'au nici o sciintia despre natur'a valoriloru ce ai datu in schimbu pentru politiele cu subscrierea lui Cseh . . .“

„Da, ast'a o sciú, cá-ci 'mi aducu aminte cum a incercatu a afá dela d.-t'a intrebându-te de-a dreptulá betránulu Lusticu, déca ai vediutu politiele cele nóue.“

„Asiá este... trebuie dăra se scîi si ace'a cã nu i-am respunsu nimicu si cã prin urmare va crede d'ea d-t'a vei sustîen'e, cã ai acoperitu acceptele lui Cseh cu hãrtii de val'ore.“

Pucle la ace'sta propunere remase cu ochii st'el'piti apoi ingãnã:

„Dar' apoi hãrtiile, ar' trebui se fia in cass'a bancii!“

„De, de, nu te face atãtu de nepriceparatoriu,“ batjocori Laib, „hãrtiile le-au sustrasu Mistrelu si le-au inlocuitu cu politiele cele false.“

Pucle nu replicã nimicu.

„Ei bine, suntemu int'eleasi, ad'ea vr'ei se urmezi dupa sfatulu meu, si se scapi“, intrebã Laib dupa ore-care timpu.

„Nu,“ respunse Pucle scurtu, dar' decisu.

„Asiá dar' preferi se te inchidia!“

„Da!“

„Pe cinci ani?“

„Fia si pe cinci aai, i-mi voru trece lesne, cã-ci vre o doi din acei ani vei impart'i si d-t'a cu mine!“

„Eu, ha, ha, ai nebunitu!“

„Ori apoi vei plat'i politiele, cã-ci voi'u spune totu, er' contractulu de v'endiarea gradinei mele va fi cea mai buna proba despre complicitatea d-tale.“

„Asiá vorbesci!“

„Asiá precumu gãndescu si precumu suntu hotaritu a si face!“

„Nu fi nebunu!“

„Voi se-mi impacu sufletulu!“

„Si se mori in temnitiã?“

„D'ea asiá va voi Domnedieu...“

„Si chiar' d'ea vei scapã din inchis'ore, sufletulu impacatu va fi elu in stare a te hran'i?“

„Bunu e Domnedieu...“

„Pãna la Domnedieu...!“

„Mai suntu si advocati cari 'mi voru recãsigã gradin'a ce ti-amu v'endutu s'eu mai bine d'isu banii ce vei primi pe ea. D'ouedieci de m'i de florini! Nu ti-a fostu pecatu de Domnedieu!“

„Asiá,“ ghifai ovreiulu spariatu de m'orte, „aici 'ti este impacarea sufletulu, ast'a t'i-e filantropi'a. In adeveru vorbiti reu de ovrei, dar' d-t'a esci mai m'rsiavu decãtu celu mai m'rsiavu ovreu!“

„Vorbe in v'entu, d-le Laib, poti se injuri cãtu vei voi, pe mine unulu nu me vei int'orce dela hotar'irea mea!“

„Asiá?“

„Da!“

„Ast'a t'i-e ultimulu cuv'entu?“

„Ultimulu si nerevocabilulu cuv'entu.“

Laib se sculã tremurãndu si plecã buimacitu. Pãsiã in d'oue pãrti.

Ce fusese arderea palmeloru pe care le promise dela Traianu, pre lãnga foculu ce-i aprinses'e in sufletu amenintiarea lui Pucle!

„D'ea nu se plecã, trebuie se se frãnga,“ d'is'e ovreiulu reintorc'ãndu-se a-casa.

Nu pot'u dormi, t'ota n'optea se sv'ercolt in patu, er' cãndu se crepã de d'fua se scolã si incep'u erasi se mesure odai'a cu pasi desi si merunti.

Cum bat'u nou'e ore mers'e la banca, unde intrã in cabinetulu directorialu spun'endu cã va inlocui pe directoru, pãna ce Traianu Mistrelu 'si va pot'e recupã postulu.

Nici Lasticu si nici Smaltiu nu-lu aveãu la inima pe ovreu, cã-ci vedusera ce-i platesce pielea, cãndu cu afacerea acelei lipse de o m'ia de florini.

„Me temu cã ne-amu facutu mari pecate cu Mistrelu,“ d'is'e Lusticu cãtra Smaltiu, „si cã Domnedieu are se ne bata pun'endu-ne pe dlu vice-presiedinte pe capu.“

Smaltiu nu respunse nimicu. De cãndu se fripse, se temeã nu numai de focu si taciune, ci chiar' si de fum... cã draculu de tamãie.

Laib in totu decursul d'ilei nu comunicã cu functionarii dela cassa decãtu pentru strictulu necesaru. Se vedeã f'orte ocupatu cu calculatiuni, cu revizii, in fine cu o controla generala a afaceriloru bancii.

Pareã f'orte agitatu si din ce mergeã deveniã totu mai posomoritu. Cãte o vorba aruncata ici colea cu v'oce restita anunçia functionariloru o furtuna, care fierbiã inadusita in inim'a lui si care acum, acum pareã cã va isbucni.

Spre s'era cu puçinu inainte de a parasì banc'a, chie mã pre servitoriulu Ionu si-i d'ise:

„Se te duci la dlu Traianu Mistrelu!“

„Am int'elesu d-le vice-presiedinte.“

„Si se-i spui se poft'esca adi negresitu la dlu presiedinte Pucle.“

„Amu int'elesu domnule,“ repetã Ionu, dar' ochii nu-i luã de pe contorulu directionalu la care scrisese Laib si unde servitoriulu par'e cãntã cev'a.

„Nu mai este acolo, p'ote cã va fi picatu josu,“ si d'is'e in s'ene asceptãndu cã vice-presiedintele se-i spuna cã p'ote plecã.

„Spune-i se v'ina negresitu,“ repetã acest'a „int're siepte si optu. D'ea va fi inchisu pe dinainte se intre pre din dosu. Du-te spune-i de-acumu si int'orce-te cu respunsulu ce-ti va dã.“

„Dar' d'ea nu va fi a-casa?“

„Cum se nu fia tocmai astadi, cãndu a ingropatu pe tata-seu.“

Ionu plecã, preste puçinu se int'orse erasi.

„Va veni cãndu va bate optu,“ raportã elu lui Laib.

„Bine,“ fãc'u acest'a, apoi 'si strinse hãrtiile si se duse la cassa.

Ionu remase, cã se mature, se st'erga de prafu, se curetie, in sf'ersitu se puna in buna regula cabinetulu dupa cum erã datoriu se face.

„O pusesemi aici, mai la o parte cu gãndu cã s'o iãu astadi, d'ea nu va intrebã nimeni de ea,“ borborosì elu cautãndu in t'ote partile. „Credeãm cã va fi picatu josu, dar' nu-i nicairi. Domnulu vice-presiedinte va fi crediutu cã este a lui si o va fi pusu-o in buzunariu. Cu atãtu mai bine, cine scie de ce potca asiu fi datu. Paremi-se cã erã a dlui Traianu.“

Laib asistã la incheierea cassei. T'ote se gasira in buna ordine.

„Domnule Lusticu,“ intrebã elu apoi pe casariu „nu cum'ã-ti aduci a minte, cu ce valori

Pofta buna!

a acoperitu dlu presiedinte Pucle acceptele sale ce le aveá cu Cseh, cându a falimentatn acésta firma?"

„Nu mi-aducu aminte, d.-le presiedinte, dar' nici nu potu se-mi aducu aminte, cà-ci n'am sciutu-o nici odata“ respunsè Lusticu.

„Cum asiá?“ facù Laib miratu, nu ti-s'a datu acele valori in pastrarea d.-tale?“

„Nu!“

„Dupa câtu sciu eu, dlu presiedinte a datu in schimbulu subscrieriloru lui Cseh nisce hârtii de statu. Nu se pastréza astea in cass'a principala impreuna cu banii?“

„Ba da!“

„Voiu fi dara reu informatu,“ facù Laib si voi se plece, dar' apoi cá-si-cându si-ar' fi luatú sém'a se întórse si dîsè:

„Èn' cauta la scadenti'a politieloru cu subscrierea falitului Cseh, d.-le Smaltiu, èr' eu voiu aduce portofoliulu, cá se vedemu déca nu vomu dá acolo de vre-o urma, dlu presiedinte va fi adusu póte alte politie spre inlocuire.“

Smaltiu cercetà scadentiele si le spuse lui Laib, care se întórse intru ace'a cu portofoliulu de politie, unde cautà la scadentiele indicate.

„Da, éta aici unu acceptu de-alui Caspar Pucle.“ dîsè elu dupa câtu-v'a tîmpu si scóse o politia din portofoliu, dar' cându se uità mai bine la elu esclamá spariatú:

„Ce-i ast'a?“

Lusticu si Smaltiu intinsera gîturile cá se védia, ce lucru spariase ast'feliu pe vice-presiedinte.

„Subscrierea casei nóstre Ruben et Laib contr'a-facuta,“ dîsè ovreulu cu o consternatiune bine jucata, apoi luându din portofoliu de-a rîndulu tóte politiele lui Pucle, repetà cu vóce din ce in ce mai inecata, „si ast'a, si ast'a! Cine póte fi plastografulu?“

Cei doi impiegati ai bancii firesece nu potura se-i respundia la acésta întrebare.

Laib asiedià cu mân'a tremurânda politiele éراسi in portofoliu, apoi stergîndu-si fruntea de o sudóre inchipuita dîsè càtrà Lusticu si Smaltiu:

„Pe de séra la optu óre am datu întâlbire lui Mistrelu la presiedintele Pucle, pentru cà voiám se me intielegu cu ei améndo. Acum inse me iá o nespusa gróza cându me gândescu cà am se stáu fačia in fačia cu acesti doi barbati, dintre care unulu trebuie se fi comisu acésta plastografia. Se veniti la mine pe la optu, cá se me insoçiti la presiedinte, si se fiti de fačia la conorbirea nóstra.“

„Vomu veni d.-le vice-presiedinte,“ respunse Lusticu.

Laib puse portofoliulu cu politiele in cass'a directoriala, apoi plecà fórtè alarmatu dupa aparintia.

„N'o se japi tu miile de florini pentru gradina, cà este a mea!“ 'si dîsè in sène si prinse mai tare bastonulu seu, care aveá unu maneru grosu rotundu cá unu meru si greu cà-ci érá umplutu cu plumbu.

XXVII.

Presiedintele asasinatu.

Traianu iamorméntase acele remasitie pamentesci care in viétia reprezentase pe tata-seu si se întorsesè a-casa.

Niculiti'a Barda parte din amicie dar' parte si din interesu, cà-ci cáu audise câte cev'a despre calatori'a lui Traianu la Rîulacu, 'lu insoçise a casa, se-i tie de uritu, cum i dîsese elu.

Amiculu nostru nu refusà societatea fitoriului adunetu dela succursal'a Patriei, cà-ci i érá gróza de a remâné sînguru cu gândurile sale.

De cându plecase Corali'a si 'lu lasase in lacrimi lînga catafalculu tatalui seu, se sfortiasè cu tóte poterile sale sufletesci, a nu se mai gîndi decátu la cele ce se petreceáu impregiurulu seu.

Déca ar' fi fostu impresuratu de veselie, lar' fi omoritu contrastulu, asiá inse functiunile lugrube ce se esecutáu in giuru-i armoniandu cu jalea sufletului seu, i-i mai alinara, séu mai bine dîsu, i-i amortíra dorerile.

„Ai auditu vestea cea mai nóua“, 'lu întrebà Niculiti'a, dupa-ce ajunsera a casa, cu gîndu cá se-lu mai distraga.

„Ce veste?“ facù Traianu apaticu.

„Domnisiór'a Corali'a se cununa Domineca cu unu domnu Furculici, mosferiu de prin districtulu Prahovei.“

„Asiá!“ dîsè Traianu si nu mai adause nimic mai multu, dar' o palóre mortala i acoperi façia.

„Se díce cà mirés'a ar' fi fórtè trista,“ continuà Niculiti'a, crediéndu a maguli cu ast'a pe Traianu.

„Vorbesce-mi mai bine de tata-meu,“ i rupsè acest'a, „déca tocmai ti-ai pusú in gîndu a me întretiené de lucruri triste... cà-ci Corali'a este mai mórtá pentru mine decátu acel'a pe care acumu l'am condusu la morméntu.“

Barda se uimí, apoi inse aduse vorba despre alte lucruri.

„Este dreptu,“ întrebà elu cu óre care sfiéla, „cà vei trece la succursal'a Patriei— cá dirigentu?“

„Nu!“ respunse Traianu cu tonu secu.

„Asiá-dara vei remâné la banc'a din Tênipesci,“ cestionà Barda mai departe, fâra cá se-si póta pe deplinu ascunde bucuri'a cu care-lu umpluse respunsulu amicului seu. Speranti'a s'a cà va ajunge dirigentu la succursal'a Patriei, i revenise din nou.

„La banc'a din Tênipesci, nici se nu mai audu macaru de ea, — voiu remâné jurnalistu!“

„Cà bine si faci; déca asiú avé talentulu teu si eu asiú preferá o positiune independenta. Nu-i vorba suntu si eu pictoru, dara pentru pictura n'am nici unu câmpu aici in Tênipesci printre nisce ómeni care nu facu deosebire între unu tablou de arta si între o cadra tiparita.“

Traianu 'lu lasà se díca, si Niculiti'a îndrugá mereu, fâra a observá cà amiculu seu de multu nu-lu mai asculta.

Barda inca totu mai spuneá, cându vení Ionu dela banca, pe care, dupa cum scimu, 'lu tramisese Laib.

„Te róga dlu vice-presiedinte, d-le Mistrelu, se ostenesi de séra la optu pâna in cancelari'a d-lui presiedinte. Déca voru fi inchise usile de pe dinainte se íntri prin dosu. Dar' se poftesci negresítu!“

„Bine,“ respunse Traianu masínalmente.

Ionu esí.

„De ce nu te chiama la banca si-ti dá întélnire la Domnulu Pucle,“ întrebà Niculítia Barda.

„Cine?“ facú Traianu cá-si-cându ar' fi tresaritu din unu visu greu.

„Domnulu Laib, vice-presiedintele bancii!“ replicà Niculítia uimitu. „Dar' bine, visezi, de nu scí ce se petrece in giurulu teu?“

„Servitoriulu dela banca a fostu trimisu de ovreulu Laib?“ esclamá Traianu tresarindu.

„Celu puçinu a vorbitu in numele vice-presiedintelui, ér' tu ai promisú cá te vei duce de séra la optu, cá se te întálnesci cu dènsulu in biroulu d-lui Pucle!“

„Eu se me întálnescu cu elu! . . . in sfèrsítu de ce nu?“

„Dar' me miru cum de nu te-a chematu la banca, déca are se-ti vorbésca.“

„Tréb'a lui, va fi voidu se fimu numai între noi, pentru casulu cându s'ar' repetá surpris'a de ieri.“

„Ce felu de surprisa?“

Traianu povestí lui Barda pe scurtu totu ce credeá cá-i facuse Laib si sfèrsí spunèndu-i cá 'lu palmuise.

„Eu in loculu teu nu m'asiu duce,“ díse Niculítia cá-m spariatu de cutezanti'a cu care amicului seu í-si resbunase asupr'a ovreului.

„De ce nu?“ replicà Traianu. „N'o se me omóre, si-apoi chiar' déca mi-ar' luá viéti'a puçinu 'mi pasa, duca-se ticalós'a de ea.“

„Nu te jocá cu foculu. Cine scie ce reu vré se mai aduca Laib pe capulu teu. Ovreei fugu de versare de sânge, ast'a-i dreptu, dar' unde potu se sugrume, acolo facu. N'a încercatu a te repune moralicesce!“

„Si-apoi déca nu me voi duce unde me chiama astadi, voi scápá de urg'a lui?“ întrebà Traianu.

„Celu puçinu nu i te dáí pe mâna, éc' asiá fàra nici unu dioru.“

„Nici vorba de ast'a! Me ducu se vedu ce vré!“

„Te voiu insoçí si eu.“

„Déca-ti face placere! . . .“

„Da, voiú vení cu tine, pâna la usi'a biroului . . . cá-ci nu scfu de ce, dar' 'ti ducu frica.“ Traianu zimbí dorerosu.

Niculítia aduse acumu vorba despre Catin-cutí'a si spuse amicului seu, cá s'a logoditu cu dèns'a, si cá déca se va vedé in functiune fie chiar' si de adiunctu macaru, la primavéra se va cununá cu ea, si urmá asiá înainte spunèndu-i tóte sperantiele s'ale.

Pe nesèmtíte sosise tèmpulu cá se mérga unde Traianu erá acceptatu de Laib si de Pucle.

Cei doi amici plecara.

Nóptea-si întinsese dejá umbrele s'ale preste orasiu. O cétia grósa inveliá flacarile lampeloru de strada, care de-abiá patrundeáu prin acestu velu cu o diare rosática in colórea sângelui, marcându numai, cumu amu díce, punctele de unde ar' fi trebuitu se se verse lumina, fàra inse de a imprasciá intunecimea de priu strade.

Biroulu lui Pucle nu erá departe de locuinti'a lui Traianu. Preste cincí minute cei doi tènerei sosira la tiènta.

Usile dinspre strada eráu dejá inchise.

„Trebue se íntru pe din dosu,“ díse Traianu càtra Niculítia.

„Voiu acceptá la pórtá,“ replicà acest'a. „Se póte cá vei scápá curèndu si asiu voi se-ti mai ceru unu ceaiu.“

„Bine, déca vei vedeá cá zabovescu multu întórce-te singuru si ascépta-me la mine a casa, éta si chei'a.“

Traianu disparú in curte. Nu trecura inse dóue minute, cându éta-lu cá vení éra si indereptu.

„Ce, dór' este inchisu si pre din dosu?“ 'lu întrebà Niculítia.

„Ba nu, dar' lucru straniu, in contoriu este intunerecu, si nu-i nimeni acolo. Am strigatu si n'am primitu nici unu respunsu!“

„De ce n'ai facutu lumina cá se vedi ce este?“

„Am voiú, dar' n'am avutu nici unu chibritu.“

Niculítia se cautá prin buzunariu, dar' nu gasi nici elu chibrituri.

„Hai se mergemu!“ díse Traianu.

„Eu in loculu teu n'asiu lasá lucrulu numai asiá,“ observà Niculítia, „cine scie ce s'a întèmplatu!“

„Nu suntu dispusu frate,“ respunse Traianu, „a me amestecá in trebile altor'a, vedia-si fie-care de ale sale.“

„Dar'“ observà Niculítia, „multu, puçinu este si tréb'a t'a. Domnulu Pucle, dupa cumu tu sènguru mi-ai spusu, ti-a facutu multu bine cu oca-siunea evenimenteloru din urma.“

„Este dreptu, dar' frate, mi-e sila de ori ce se petrece in lume, asiu voi mai bine se moriu.“

„Tocmai pentru cá se-ti tréca acésta teribila melancolie ar' fi bine se te interesezi de alte lucruri . . . si-apoi dreptu vorbindu este chiar' datori'a t'a, cá se lamuresci tréb'a ce tu sènguru ai numitu stranie.“

„Haidemu,“ decise Traianu pe scurtu. „Domnulu Pucle va fi esítu cu vre-o trebuintia pentru vre-unu momentu. Amu întrebatu in curte pe unu servitoriu de dènsulu, care si elu erá de ace'a-si parere. Ce vréi se-lu cautu prin tóte incaperile din curte . . . Déca voru aveá trebuintia de mine, scie unde se me gasésca, nu locuescu departe.“

Niculítia nu mai obiectá nimicu, ci plecá cu amicului seu.

De-abiá se departasera, cându éta cá sosi Laib insoçitu de Lusticu si de Smaltiu.

„Este inchisu la domnulu Pucle,“ díse celu din urma.

„Amu căm întârziatu!“ observă Lusticu.

Laib ghîfaiă, trebui se resutle puçinu pentru că se pōta vorbi, dar' si acumu vōcea i tremurā cāndu dîse:

„N'am întârziatu... de-abiă au trecutu diece minute preste optu... Domnulu Pucle va fi in launtru cu dlu Mistrelu... usi'a din dosu va fi deschisa...“

Si cu aste intră pe pōrta in curte, ér' insoçitorii lui dupa elu.

Laib inaintă cu pasi nesiguri; intr'uuu rēndu eră se cadia, petiorulu i alunecase de pe un'a din petrile cele rotunde cu care cūrtea eră pardosita.

„Ai uitatu bastonulu a-casa, d-le vice-presiedinte,“ i disē Lusticu la ast'a. „Ti-ar' fi prinsu bine acumu!“

„Bastonulu, da... este acasa... Nu l'amu gasitu adi deminētia,“ replică ovreulu cu vōcea intrerupta. Pe semne nu-si revenise inca de spaim'a in care 'lu adusese pericolulu caderei.

„La banca l'ai avutu,“ i observă Smaltiu.

„Da, ieri...“ făcū Laib.

„Ba nu, chiar' astadi,“ afirmă Smaltiu, „mi aducu fōrte bine aminte, fiindu-că erām se me impedeu de elu, cāndu amu alergatu se cautu scadentiele politieloru.“

„Se pōte!“ respunse Laib, care acumu ajunse la usi'a ce conduceă pe din dosu in biroulu lui Pucle.

M-e-e-e-e miru că n'au aprinsu nici o lumina in acestu antreu,“ observă Lusticu dāndu se între dupa Laib, care inaintase de ajuns la usi'a biroului.

„S-e-e-e-e vede treb'a că ai umblatu adeseori pe-aici, de scii unde se apuci si prin acēsta cūmplita intunecime,“ reluă Lusticu din nou.

„Ce-i ast'a!“ exclamă Laib de-odata si se audiă cumu i vibră vocea de spaima.

„Ce se fia?“ intrebara ceialalti doi oprindu-se alarmati.

„Amu deschisu usi'a spre birou si-i intuneculu!“ respunse Laib tragēndu-se inapoi.

Tremurā de de-abiă se potē tiēné pe petiōre.

„Aprinde unu chibritu, că se aruncamu celu puçinu o privire impregiuru,“ dîse Smaltiu.

„Ba nu, se alergamu mai bine la politie...“ si limb'a i-se incurcă că la unu omu beatu.

„La politie!“ exclamara amēndoi functionarii mirati, „de ce la politie?“

„Usi'a deschisa... pretutindeni intuneculu... unu mirosu că... că... că de mortu,“ ingānă Laib, care eră că si nebunu.

Intru ace'a Smaltiu aprinsesē unu chibritu.

„Dōmne sfinte, unu omu jace lungitu in midiloculu biroului!“ exclamă elu apoi cu grōza.

„Nu v'am spusu că mirōsa a mortu,“ dîse Laib bālbaindu mai amaru decātu Lusticu.

„Trebue se vedemu deca este numai unulu sēnguru si cine este,“ dîse Smaltiu si mersē inainte cu chibritulu apriasu. „Estē numai unulu si pare a fi d-lu Pucle,“ adause elu apoi si termină exclamāndu, „dar' unde este d-lu Mistrelu?“

„Va fi fugitu!“ respunse Laib, care se reculesse fār' de veste la ultim'a intrebare.

„Dar' venitu-a elu in asta sēra aici?“ observă Lusticu.

„Cātu despre ast'a nici o indoiēla,“ adause Laib.

„Dōr' nu voiesci se dīci că dlu Pucle a fostu omorītu de elu!“ exclamă cassariulu uimitu.

„Toçmai ast'a amu voitu se dīcu,“ afirmă Laib.

„De unde scii, că dlu Pucle a moritu de o mōrte violenta, pōte că l'a lovitu damblau'a.“

„Se pōte,“ făcū ovreulu stergūndu-si fruntea de sudori. „Dar' se plecamu de-aici si se insciintiamu politi'a.“

„N'ar' fi mai bine se vedemu mai āntāiu ce si cumu,“ dîse Smaltiu, „dlu Pucle pōte se nu fia inca mortu, pōte se mai fie vre-unu midilocu de scapare.“

„Eu unulu nu mai stāu aici nici unu minutu macaru, se sciu că se prapadesce lumea intrēga,“ făcū Laib esīndu afara.

„Celu puçinu se insciintiamu pre cinev'a că se veghieze aici, pana va veni politi'a,“ insistă Smaltiu.

Dar' Laib plecase, ca-si-cāndu l'ar' fi arsu pamentulu de sub petiōrele s'ale.

„Nu-i lucru curatu!“ borborosī Smaltiu.

„Taci pentru Domnedieu!“ se rogă Lusticu „se nu te audia cinev'a, că dāmu de belea.“

„Te duci la politie că se faci aretare?“ 'lu intrerupse Smaltiu.

„Nu, nu,“ se grabi a exclamă Lusticu, „si asiā vomu aveā destulu trapedu pe la judecata — că martori, nu mai voiescu, se-mi sporescu beleau'a.“

„Du-te dar' si d-t'a a casa, voiu chemā pe cinev'a si-lu voiu tramite la politie, ér' eu voiu stā aici, pān' se va lamuri lucrulu, că-ci deca vomu fugi cu totii potemu se ne atragemu grele banueli asupra-ne.“

„Atunci mai bine stāu si eu pāna va veni politi'a.“

„Hei prietine,“ strigă Smaltiu, cātra unu servitoriu, care se vedē in fundulu curtii.

„Ce poftesci,“ intrebă acest'a.

„Alērga fug'a la politie, si spune se vina de graba că dlu Pucle jace lungitu in biroulu seu, pare a fi mortu.“

„Mortu!“ exclamă servitoriulu, „omorītu?“ intrebă elu apoi ingrozitu.

„Nu scimu, că-i intuneculu,“ replică Smaltiu „si nu voimu se cercetamu lucrulu fāra politie că se nu dāmu de vre-o belea. Alērga iute, pōte se fie numai lovit de dambla...“

„Dar me miru cumu de n'a bagatu de sēma dlu Mistrelu, care mai adineatori me intrebă de dlu Pucle,“ mai dîse servitoriulu pe cāndu o luă la pasu că se alerge la politie.

(Va urmā.)

TEOCHAR ALEXI

Jalusi'a conului Gligorache.

— Schitia de Craciunu. —

— Trebuie se me lamurescu. Ast'a nu mai pôte merge asiá. Suntu aprópe patrusprediece díle, decându in fie-care dí, la o anumita óra, o vedu intrându acolo, si de atunci încóce mi-a peritu tóta liniscea sufletésca. Tóta viéti'a mea am fostu omu cinstitu, am încaruntitu in cinste si acumu se mi se necinstésca cas'a in chipulu ást'a. Cas'a mea, famili'a mea se fie de aci inainte de batjocur'a lumii . . . Dar' par'cà totu n'asiu crede. Pe Sofi'a nu mi-o potu inchipuí o asemenea femeie. Nu.

Ast'feliu monologisá conu Gligorache, preumblându-se prin pravalie s'a in susu si in josu. Conu Gligorache erá adeca negustoriu lipscanu. Inainte de ast'a cu treidieci de ani venise dela Têgovoisce si se asiediasse intr'unu orasielu din Ardélu. Nevésta-s'a erá fiic'a unui preotu din giurulu acelu orasi-llu, crescuta modestu, dupa rânduie'l'a lui Melchisedecu, dar' tiêné si ea contu de lumea culta, si cându se prefacù cotulu in metru, devenise si ea „dama.“

Ei traisera cá doi porumbi. Elu iubiá pe Sofi'a inca si acumu cu totu foculu inimii s'ale de lipscanu. Si timpu de dóuedieci de ani nici nu s'a fostu pusu nimicu in calea fericirii loru. Cele dóue odrasle, Eleonor'a si Angelin'a le mariá fericirea in mesur'a in care cresceáu si se desvoltáu.

Conu Gligorache erá omu muncitoriu. Aveá elu calfe si ucenici, dupa-cumu se cuveniá, dar' deminéti'a, la deschiderea pravaliei, elu erá celu diutáiu, si celu din urma sér'a, cându se inchideá pravalie'a. Lucru mare trebuia se se intêuple, cá se mérga preste dí in locuinti'a s'a, ce se aflá de-asupr'a pravaliei, si mare tréba trebuia se aiba, cá in dí de lucru se-si iee palari'a si bastonulu si se ese, cumu s'ar' díce prin orasiu.

Intêmplarea aduse cu sêne, cá odata — erá pe la midíloculu lui Decembre — 'si uitá acasa cheile de saltarulu biroului si erá nevoitu se urce scar'a, pèntu de a-si aduce cheile, de care avusese mare trebuintia. Intrându prin sufragerie in oda'i'a nevestei s'ale, observá, cá acést'a nu e acolo si intrebá de Eleonor'a, déca nu scie unde s'a dusu mama-s'a.

— Nu! — fù respunsulu fetei ce tradá o mare perplesitate.

— Nici tu nu scii, Angelino? — intrebá apoi pe cea mai mica.

— Sciu numai cá s'a dusu de acasa inainte de ast'a cu vre-o cinci minute. Unde? Nu potu spune.

Ei bine, par'cà femeile n'au si ele treburi si suntu oséndite se stee totu cucu acasa. Si conului Gligorache, care erá de altmintrelea omu intiepletu si cu socotéla, nici cá i-ar' fi trecutu vre-odata prin minte se-si faca scrupuli din caus'a absentarii nevestei s'ale de acasa. Dar' vedi, acumu de-odata f-i trezní cev'a prin minte, si iá asiá, nu

i-se pré împariá, cá nevésta-s'a absentá pe timpulu acelu.

Nu sfêrsise Eleonor'a bine vorb'a, si conu Gligorache fù tiupu in pravalie, — imbracarea paltonului, punerea palariiei pe capu, o „la reve-dere“ personalului din pravalie a fostu lucrulu unei secunde, si preste o minuta conu Gligorache se aflá pe strada — in mare graba. Unde? Nici elu nu scia. Mergéa dreptu inainte, se uitá mai la stâng'a, mai la drépt'a, mai iuderetu si nu observá, cá toti trecatorii stateáu in locu si priviáu la elu. De-odata se oprí in coltiulu stradei O. si privindu iuderetu vediu pe dómn'a Sofi'a esindu dintr'o casa cu etagiu si colorita verde.

— Aha, am priusu-o! Unde a potutu fi ea acolo? La cine? Nu sefu, cá acolo se locuiesca vre-unu conoscutu de alu nostru?

Asiá se intrebá soçiulu ce pretindeá acumu a fi insielatu si intorcându-se spre cas'a, de unde esise nevésta-s'a, se oprí dinaintea ei, o esaminá, 'si notá numerulu si plecá càtra casa, muncitu de sute si mii de gânduri.

Din momentulu acést'a pe conu Gligorache nu-lu mai poteá cuóscce. S'a schimbatu cu totulu bietulu omu. In pravalie erá zapacitu, cându mesurá elu vre-unui mușteriu, doi, trei metri mergeáu totu-de-a-un'a pe de-asupr'a; de alta parte, déca se tênguá unu mușteriu pré multu, f-i spuneá vorbe cá alea, încátu mușteritulu f-i veniá se-lu lase in scirea sfântului cu pravalie-i cu totu, cá-ci dóra mai eráu ele pravalii in X. Calfele si ucenicii 'si sioptiáu câte si mai câte. Ba cá conu e beatu, ba cá e smintitu, ba cá s'a certatu cu cocón'a . . . Dar' nimeni nu-si poté inchipuí, cá ude mergeá elu de vre-o câteva díle încóce dupa amédi, intre órele patru si cinci. Cocón'a Sofi'a si cele dóue porumbitie nu-si poteáu esplicá tacerea „tatutiului,“ care alta-data erá vorbaretiu si nu erá mésa, nu erá óra de repausu, cá se nu le spuna lucruri din betrâni, de pe vremea lui Tudoru Vladimirescu, pre care elu insusi nu l'a cunoscutu, dar' de care-i vorbiá multu fia-fertátulu tata-seu.

Erá reu máhnitu bietulu conu Gligorache. In fie-care dí mergeá intre patru si cinci óre dupa amédi, si se postá in coltiulu stradei O. — si totu-de-a-un'a trebuia se védia pe nevésta-s'a intrându si esindu din cas'a cea verde. Nu se mai indoiá elu acumu, cá nevésta-s'a 'lu insiéla, amaru 'lu insiéla.

Conu Gligorache erá omu din legea veche si cátu pèntu sene ar' fi potutu elu suportá nefericirea ast'a; dar' lumea, lumea, arda-o foculu lume, — rusinea lumii 'lu munciá si torturá mereu.

Ast'a mérsè totu asiá aprópe patrusprediece díle. Se apropiase Craciunulu si conu Gligorache inca nu s'a fostu lamuritu. In ajunulu Craciunului 'lu vedemu apoi monologisându, preumblându-se prin pravalie in susu si in josu, de tí-erá mai mare dragulu se vedi com posnasii ái'a de calfe si ucenici 'si faceáu cu ochii si rídeáu in pumni. Si adeca cine ar' fi si potutu oprí pe nesce baietiandri

se nu-si faca hazu de schimbarea ce s'a petrecutu cu stapênulu loru?

— Pe Sofi'a nu mi-o potu inchipuf o asemenea femeia, nu!... se vedu scfu fetele cev'a despre preumblarile ce le face mam'a loru dî de dî?

Fugî in susu la fete in acel'a-si tîmpu, cându nevêsta-s'a erá dusa de-acasa.

— Mam'a vóstra nu e acasa cá de obicei pe vremea ast'a, ei? —

— S'a dusu pâna la Ieliti'a Fir'a, tatutiule, — respuse Eleonor'a cá m reservata.

— Lasa tatutiule, cá de mâne incolo nu o se mai mérga de acasa, — adause cu naivitate Angelin'a.

— Ce, voi sciti pe unde umbla mam'a vóstra? ... Nefericitulu de mine! Si ele scfu, ce voru gâdfi ele despre mine?

— Ai grigie Angelino, — reflectá Eleonor'a acestei'a.

— Audi acolo, ele inca mai facu taina din lucru

— Spune, spune bun'a mea Angelina, cá-ci eu si asiá scfu totulu, nu e mai multu secretu, tóta lumea o scfe, — stáruí conu Gligorache inadusitu de lacrima.

Fetele se uitáu cu mirare un'a la cealalta, cá-si-cându s'ar' fi intrebatu: „Tóta lumea se o scfe? Si noi cáta silintia ne-amu datu se pastramu secretulu!“

Intr'aceste intrá in casa cocón'a Sofi'a cu unu pachetu mare in mâna.

— D'apoi voi ce faceti aici, — ce superare te-a ajunsu Gligorache acumu cându voiám chiar' se-ti predáu darulu de Craciunu, — disè cocón'a Sofia cu uimire.

— Nu-mi mai trebuesce nici unu daru, — f-i ripostá conú cu indiosiare, — m'a daruitu pre mine D.-dieu destulu.

— Stái frate, de vedi ce mai ghetete, de dóue septemâni in fie-care dî aia fostu la masia-mod'a din strad'a O. si me uitám cumu lucrara la ele, — numai de dragulu teu Gligorache.

— Unde ai fostu? In strad'a O? Ce numeru are cas'a?

— Nrulu 28, — i respuse Sofi'a.

— O casa verde?

— Intocmai!

Conu Gligorache erá pe aci sè se lovésca cu capulu de paretu, — dar' se gâdfi de un'a mai buna: imbraiosia cu caldura pe nevêsta-s'a, sarutá fetele, si fara de a poté rostí vre-unu cuvântu, estí pe usia si grabí in pravalie.

Tustrele femeile se uitara dupa elu uimite. Cocón'a Sofi'a 'lu ghicise; fetele inse n'aveáu nici idee de totu lucrulu — si mama-s'a inca le lasase incurcate. Nici conulu Gligorache nu i-a datu se intieléga, cá ea la ghicitu, — dar' dieu, nici elu nu i-a mai spusu, cá fuse jalusu, — se temeá de batjocura, cá-ci erá reu de paguba . . .

— xy. —

Castelulu Pelesiu.

Cladirile, cá si ómenii, cá si epocele, au graulu loru.

Coliseulu ne vorbesce de puterea imperatiei romane; catedral'a Sf. Petru, de puterea papalitatii; Westminster despre insemnatatea parlamentulu britanicu; Tuileriile despre tîmpurile de stralucire ale Bourboniloru; castelulu Pelesiu ne vorbesce núua si va vorbí generatiiloru viitoare despre re'nvierea României si despre stralucirea regatului românescu.

Acestu castelu este o mândrie nationala, este increderea in noi insine si in stabilitate, este o sperantia a Românilu in viitoriulu ce-lu ascépta.

Multa staruintia, o neobosita munca, jertfe banesci, lupte aprige spre a i-se inleştá temelile in pólele Carpatiloru, astfelu cá trainici'a loru se strabata vécurile: tóte acestea s'au facutu pentru cá in acésta zidire erá o idea, ide'a cea mare, cá Români'a dela Plevn'a, Români'a neatêrnata si purtându sceptrulu regalitatii, se aiba o casa vrednica de a adapostí pre celu dintâiu alu ei cetatiau si pre celu dintâiu soldatu alu ei, pe regele Carolu I.

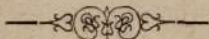
Acestu castelu mai avé menirea a fi si loculu de munca alu mintii Reginei Elisabet'a, cá-ci acesti augusti soçi, impreuna au redicatu si au iutaritu tronulu si cas'a loru, — facându-si si elu o coróna de otielu, facându-si si ea o coróna de lumina, revarsate de inaltele s'ale gândiri si de inaltele s'ale sentimente.

Éta ce insemnéza castelulu Pelesiu!

Prelânga frumseti'a acestui palatu, pre lânga podóbele scumpe ce elu cuprinde, mai are unu farmecu, acel'a alu ospitalitatii.

Obitoriu de ospitalitate este némulu nostru: cea mai mare parte a vechiloru nostri domni eráu primitori. Dar' tîmpurile de façia n'au nimicu a rîvní dela cele trecute, nici chiar' in privinti'a ospitalitatii, cá-ci numai in vér'a anului curente mai multu de patru mí de invitati au prânditu in acestu palatu, incungiurati fiindu din partea suveraniloru nostri de ace'a bunavointia, domnésca simplicitate si gratie deseversita, pretiuita de toti câti au avutu fericirea de alu apropiá.

Cei cari au studiatu caderea, in care ne aruncase vremile fanariotiloru, cei cari au fostu martori ai epocii reglementulu organicu si ai ne-numerateloru invasi trecute preste capulu nenorocitei Românie, cei cari au vediutu tier'a nóstra fara drumuri, fara creditu, fara legi, fara sigurantia, prada capriciului intêmpariloru si a destrabalarii moravuriloru, acei'a se ne spuna, déca Români'a de astadi nu este implinirea celui mai frumosu visu de propasire nationala, cându vedemu drumurile ei de feru legându tóte capitalele judetieloru cu lini'a nóstra ferata de capetenie, cându creditulu ei este intre ale celoru dintâiu state din Europ'a, cându multimea de cladiri publice si particulare acoperu suprafaçi'a tierii; respectulu legiloru ajunsu in adeveru pipaitu; suveranii nostri pild'a moralitatii; Regele Carolu I., fruntasiulu

respectului legiloru si alu sentimentului datoriei, si in midiloculu tuturoru acestor'a, redicându-se castelulu Pelesiu si dicându vremiloru de fația:

Eu infaș siezu Români'a dupa resboiulu ne-atêrnarii si dupa caderea Plevnei, eu infaș siezu o Românie nouă cu legalitatea, regalitatea si stabilitatea dreptu temelie.

Bucuresci.

V. N.

O serbare la Castelulu Pelesiu.

In $\frac{3}{15}$ Noemvre s'a serbatu la Castelulu Pelesiu a 18 aniversare a casatoriei Regelui si Reginei României.

Dlu Dimitrie Sturdz'a, ministrulu culteloru si alu instructiunei publice, care venise la Sinaia din ajunu, insarcinatu fiindu din partea consiliului de ministri, a prezentatu Maiestatiloru Loru unu fôrte frumosu buchetu de flori, rostindu-le si urmatôrea cuvântare:

— „Sire! Dômnă! — Domnedieu a Totu-Poterniculu, care iudreptéza pasii omenesci si reguléza destinele popóreloru, a reversatu asupr'a României tóte harurile s'ale, — dându-ne unu Rege, care prin intieleptiunea s'a a infiintiatu Regatul românu si prin vitejie a intaritu patri'a, — dându-ne o Regina, care stralucesce nu numai prin vîrtuti, ci prin geniulu Ei propriu, — facându că prin Suveranii nostri numele României se fie pronuntiatu pretutindeni cu onóre si respectu. — Consiliulu de ministri m'a insarcinatu se depunu in acésta dí de serbatóre la petiôrele Tronului Maiestatiloru Vóstre felicitarile s'ale cele mai respectuóse si se Ve urezu cu tiér'a intréga ani multi si fericiti pe Tronulu regalu alu României, pe care l'ati intemeiatu pe credintia si iubire!“

Maiestatile Loru au multumitu intr'unu modu fôrte caldurosu d-lui ministru Sturdz'a, insarcinându-lu totu-odata a aretá intregului consiliu de ministri câtu au fostu de adâncu mișcati primindu urarile loru la aniversarea acestei díle, care este atâtu de scumpa in viéti'a Loru. —

Se luă apoi dejunulu. — Més'a erá fôrte frumosu impodobita cu flori, verdétia si o fântâna improvisata care aruncá apa.

Pre la sfêrsitul dejunului, dlu ministru Sturdz'a a redicatu urmatoriu toastu:

— „Sire! Dômnă! — Se spuneá din tîmpuri stravechi, că o comóra de aurulu celu mai finu impodobita cu petritele cele mai scumpe se afla afundata adêncu in fundurile Rinului. Se spuneá, că acésta comóra erá nepretiuata, si că cine o va scóte la lumina si-si va însusi-o, acél'a va fi poternicitu si fericitu. Nu se scíe déca cinev'a are-odata a aflatu ace'a comóra. — Ce'a ce e siguru inse, este că Români posedu astadi o comóra a loru propria, cu multu mai scumpa si mai nepretiuata decátu ace'a de care vorbescu tîmpurile trecute. Siguru e că ei posedu o comóra viua si mai nepretiuata, vediuta de ochii tuturoru. Siguru e că la vederea acestei comori inimile nóstre cresc, se intarescu si se otelesc. Siguru e că

ace'a comóra din acestu maretiu castelu respân-desce asupr'a intregului poporu marire si fericire. Siguru e că nici-odata si nicairi comóra mai scumpa nu a fostu pastrata decátu ace'a pre care o pastréza Castelulu Pelesiu in Suveranii nostri multu iubiti. — — Se ne permiteti deci, Sire si Dômnă, se bemu cu totii din tóta inim'a in sanatatea Maiestatiloru Vóstre, că se domniti multi si nenummerati ani, re'noindu si mariindu in fie-care anu fericirea si poterea acestui frumosu Regatu! — Se traiti la multi ani!“ —

Dupa ace'a d-lu V. Alexandri iuchia în sanatatea Maiestatiloru Loru, cetindu-si urmatôrea poesia intitulata:

Urarea Pelesiuului.

Dintre óspetii de frunte
Celu mai dragalasiu, mai micu,
Eu copilu vioiu de munte
Saltu pe mésa si Ve dicu:

Tu Regina si Tu Rege
Ve inchinu alu meu prinosu:
Totu ce dorulu meu culege
De sub Ceriu mai pretiosu,

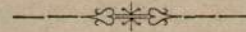
Fala, flori si fericire,
Zimbetulu lui Domnedieu,
A poporului iubire,
Traiu lungu dupa gândulu meu.

Tu cu mân'a-Ti vitejésca
Tu cu o mâna de minuni —
Pentru tiér'a Românesca
Impletitu-atí mari cununi.

Amêndoi sunteti de-o séma,
Amendoi Ve completati,
Tu parinte si Tu mama
A vitejiloru barbati.

Bunurile 'mbelsiugate
Din ceriu cada pe-amêndoi . . .
Noi cu suflete curate,
Dregemu astadi pentru Voi.

In decursulu acestei serbari, Maiestatile Loru au primitu numerose telegrame de felicitare din mai multe pârti ale tieriei, contienendu noue dovedi de iubire si devotamentu.

O vorba . . .

O vorba, numai un'a
Mi-ai disu si ai plecatu
Si numai c'o privire
Respunsu intregu ti-am datu.

Si cându din tieri streine
La mine ai sositu,
Tu n'ai vorbitu nimic'a
Si eu nu te-am privitu.

Că-ci o privire are
Dorerea, si-unu cuvântu, —
Dar' dulcea fericire
E muta pre pamentu.

G. Simu.

Cronica. — **Reuniunea femeilor romane din Brasiovu** si-a ținut, în sfârșitul unei trecute adunarea s'a generala ordinara, sub presiunea dnei Agnet'a Dusoiu. Din raporturile anului ce-tite se constata, că reuniunea dispune astăzi de unu capitalu de 41,055 fl. 94 cr. și că pentru co-perirea subventiunilor îndatinate la scôl'a de fetitiei din Blasiu și din Brasiovu, precumu și pentru sustinerea internatului de fete din Brasiovu a reuniunii, în care se afla 14 eleve, a datu sum'a de 15.0 fl. v. a. — Fația de amintirea repausatului Iacobi Muresianu, întemeiatoriulu reuniunii și celu mai mare spriginitoriu alu intereselor ei, adunarea si-a esprimitu sentimentele s'ale de pietate și recunoscintia; era dnei Elen'a Filitis nascuta Radovicu i vo.ă multiamita pentru oferirea gratuita a localitatilor de lipsa la instalarea internatului.

O frumoșă festivitate arangiă la Brasiovu în diu'a SS. archangeli Michailu și Gavrilu asociațiunea pentru spriginirea iuvetiaceilor și sodalilor romani, împreuna cu societatea tinerilor sodali, de acolo — în onôrea soșilor Michailu și Elis'a Stroescu, cari donara fondului acelei asociatiuni sum'a de 50.000 lei noi.

În memori'a Archiepiscopului Andreiu Siagun'a a arangiatu la 11 l. c. în Sibiiu Societatea de lectură „Andreiu Siagun'a“ un'a șiedintia publica cu urmatoriulu programu: 1. *Rogatiune*, coru de C. M. v. Weber, esecutatu de corulu societatii. — 2. *Cuvântu ocasionalu*, rostitu de Joa nu Teculescu, clericu curs. III. — 3. *Dumbrav'a rosie*. — p. V. — legenda de V. Alecsandri, declamata de Irimie Iliescu, clericu cursulu II. — 4. *Colinda*, (*O cê veste minunata*), cântecu poporalu întocmitu pentru coru de G. Dim'a, esecutata de corulu societatii. — 5. *Unele credintie desierite la Romani și urmarile lor*, disertatiune de Alimpriu Oprea, clericu curs. III. — 6. *Papinianu și Vespasianu*, — dialogu de J. Negruzzi, predatu de Joa nu Teculescu, clericu curs. III. și Alemanu Galea, clericu curs. II. — 7. *Suntu soldatu romanu*, cântecu poporalu întocmitu pentru coru de G. Dim'a, esecutatu de corulu societatii.

Fondatiunea siolutiana a cumperatu dominiulu dela Ernutu cu 120.000 fl. v. a.

Dlu Alecsandru M. Micu vicariu for metropolitanu în Fagarasiu, a fostu numitu de canonicu-teologu în capitulu catedrale metropolitanu din Blasiu, în care stalu s'a și introdusu prin Escelenti'a S'a Dlu Archiepiscopu și Metropolitu Dr. Joa nu Vancea în diu'a de intrarea în beserica, — cându dlu Constantinu Pappalvi a fostu introdusu în stalulu de prepositu capitularu și cei'alalti canonici fie-care în stalurile la cari au fostu promovati.

Dlu Titu Budu parochu-protopopu în Satu-Siugatagu a fostu numitu de vicariu for. episcopescu alu Marmatiei. — Sincerile nôstre gratulatiuni!

Dlu Georgiu Munteanu profesoru preparandialu a fostu numitu de Directoru la institutul pedagogicu, scôlele normale și scôl'a de fetitiei din Blasiu. — I-i gratulamu din anima.

Drd. Emilu Fekete-Negrutiu, rigorosante în medicina, s'a deamitu de practicantulu la institutul de oculistica de lângă universitatea din Clusiu pre lângă celebrulu oculistulu Dr. Silágyi, profesorulu de universitate.

Presiedintele Republicei française Jules Grevy a abdișu și în locu-i s'a alesu Marie François Sadi Carnot. Noulu presiedinte s'a nascutu în 11 Augustu 1837 în Limoges din o familia de timentu politica curatu republicanu. — Tatalu seu Lazar Hippolyte Carnot a fostu senatoru. — Sadi Carnot este de profesiune ingineriu. Carier'a politica si-a inceputu-o în an. 1871. Elu a fostu prefectu, comisariu alu ligei nationale, în repetite rânduri deputatu și ministru de afaceri publice și de finanție.

Reuniune agronomică română — Ministrulu de agricultura, industrie și comerciulu a proviedutu cu clausul'a de aprobare Statutele Reuniunii agronomice române a comitatului Sibiiului.

Necrologu. — **Veturi'a Zsiros**, unic'a fiica a a dlui parochu protopopu rom. gr. cat. din Sîrîa Vasiliu Zsiros, dupa unu morbu îndelungatu, a repausatu în alu 17-lea anu alu vietiei. — *Condolentiile nôstre intristatului parente — ér' repausatei odichna lina și amentire eterna!*

Diuaristicu. — **Mus'a romana** va fi titlulu unui diuaru musicalu ce va redactá și edá în anulul urmatoriu dlu Jacobu Muresianu profesorulu de cântu și musica în Blasiu.

Acestu diuaru are de scopu, pe lângă respandirea cântecelor populare nationale, a astupá și lacun'a atât de șemfita la publiculu n'ștru musicalu, mai cu șema la arangiarea de concerte, serate musicale etc., neavându pentru ast'feli de ocașuni piese românesci acomodate, și i-si iá de directiva a delaturá acestu golu, prin ace'a că publica piese de salonu și de concerte, lucrate din cântece populare, usiurându ast'felu ori-cariu pianistu de a potea alegi și esecutá la ocașuni și piese românesci. — „Mus'a romana“ va aparé cu inceputulu lui Ianuaru st. v. 1888 în fie-care luna odata, în cartu mare pre hârtia grôșă și frumoșă, și va contiené fie-care broșura dóue coli tipariu de note frumoșu imprimare. — Program'a fôiei va fi camu de urmatoriulu cuprinsu: a) Cântece și hori populari arangiate pre pianu. b) Piese de salonu, din cântece populare, arangiate pentru pianu, în forma de: Fantasie, Capriciuri, Rapsodie, Concerte etc. c) Cantece populare și originale pentru voce cu acompaniamentulu de pianu. d) Piese de dansu pentru pianu pre 2 și 4 mâni. e) Cântece besericesci arangiate pentru coru barbatescu (partiture). f) Piese românesci pentru Violina și Flâuta, cu acompaniamentulu de pianu.

Partea literara de pre faci'a prima și ultima a fôiei va contiené: biografii a musiciloru straini și români, articoli, notiție, cronice, poezii populare etc. Pretiulu pre anu: 12 fl., 1/2 de anu 6 fl. — pentru Romani'a și strainatate: pre anu 30 franci, 1/2 anu 15 franci. — Abonamentele suntu a se face celu multu pâna în finea lunei curinte.